

Riksarkivets regel gällande användning och juridisk hantering av fotografier och bildkonstverk

A. Övergripande

1) Riksarkivet har regeringens uppdrag att bevara, tillhandahålla, tillgängliggöra och lämna ut material till allmänheten som finns arkiverat eller upprättat hos Riksarkivet. Riksarkivet strävar därför efter att endast ta emot fotografier och bildkonstverk som ingår i statliga arkiv, arkiv från myndigheter samt enskilda arkiv och samlingar som medger Riksarkivet en fri användningsrätt utan restriktioner. Detta gäller även vid uppdrag utfört av extern fotograf och bildkonstnär. Generellt undantag för denna regel gäller för handlingar som kan omfattas av sekretess eller information som Riksarkivet bedömer som känslig.

B. Upphovspersonens ideella upphovsrätt

2) Upphovspersonens namn ska alltid anges i samband med Riksarkivets användning av fotografier eller bildkonstverk som inkommit till eller upprättats hos Riksarkivet. Detta sker även för fotografi och bildkonstverk som inte längre är skyddat av upphovsrätt. Om upphovspersonen är okänd ska ”Upphovsperson okänd” eller ”Upphovsperson ej känd” anges i informationen i samband med Riksarkivets användning. Riksarkivet uppmanar den som har kännedom om vem som är upphovsperson att meddela Riksarkivet detta. Av sedvänja anges dock inte namnet på den som framställer kopior genom uteslutande digital avfotografering eller reproduktion av annat fotografi eller bildkonstverk.

3) Riksarkivet respekterar även upphovspersonens ideella rätt i övrigt. Det innebär att fotografier eller bildkonstverk inte får ändras på ett för upphovspersonen kränkande sätt eller förekomma i ett för upphovspersonen kränkande sammanhang. Detta gäller även för fotografier och bildkonstverk som inte längre är skyddade av upphovsrätt.

C. Upphovspersonens ekonomiska upphovsrätt

4) Fotografier eller bildkonstverk som finns hos Riksarkivet, som inte tidigare har publicerats eller på annat sätt gjorts tillgängliga för allmänheten, betraktas av Riksarkivet som lovligen offentliggjorda och utgivna fotografier eller bildkonstverk i enlighet med upphovsrättslagen. Det är Riksarkivets uppfattning att sådan rättsverkan har uppkommit genom att fotografiet eller bildkonstverket finns hos myndigheten. Det innebär att Riksarkivets användningsrätt till fotografiet eller bildkonstverket följer av vad som anges i denna regel, såvida inte Riksarkivet har fått information om eller bedömer att upphovspersonen eller arkivbildaren inte velat att fotografiet eller bildkonstverket skulle tillgängliggöras för allmänheten.

5) Riksarkivet har rätt att använda fotografier eller bildkonstverk som finns hos Riksarkivet i analog och digital form i och för sin verksamhet samt på de digitala

kommunikationsplattformar som Riksarkivet använder. Detta gäller oavsett det handlar om inkomna fotografier eller bildkonstverk i statliga arkiv, arkiv från myndigheter eller från enskilt arkiv och samling. Riksarkivets användning sker i enlighet med Riksarkivets regeringsuppdrag att bevara, tillhandahålla, tillgängliggöra och lämna ut handlingar till allmänheten.

6) Riksarkivet ska ange tydligt om fotografier och bildkonstverk publiceras i bearbetade skick. Detta gäller även för fotografier och bildkonstverk som inte längre är skyddade av upphovsrätt.

7) Riksarkivet ska också respektera den ekonomiska upphovsrätten i övrigt genom att märka fotografier och konstverk med licens/upphovsrättslig status och publicera dem under tydligt angivna användarvillkor.

8) Fotografier och bildkonstverk som har skapats av anställd i tjänsten vid Riksarkivet kan fritt användas av Riksarkivet utan restriktioner. Riksarkivet äger materialet.

D. Skyddstider och fotograferingstidpunkt

9) Fotografiska verk, bildkonstverk eller fotografiska bilder som finns hos Riksarkivet följer de skyddstider som föreskrivs i upphovsrättslagen. Det innebär att för fotografiska verk och bildkonstverk gäller skyddstiden t.o.m. utgången av sjuttionde året efter upphovspersonens dödsår. För fotografiska bilder gäller skyddstiden t.o.m. utgången av det femtionde året efter det år fotografiet skapades.

10) Riksarkivet utgår ifrån att dokumentära fotografier som har tagits före år 1969 och fotografier i övrigt utan vetenskapligt eller konstnärligt värde som har tagits före år 1969, inte längre är skyddade av upphovsrätt.

11) Riksarkivet utgår ifrån att fotografier som har tagits på uppdrag för eller i anställning hos arkivbildaren eller hos Riksarkivet före den 1 juli 1994 är föremål för beställarregeln enligt den då gällande skyddslagstiftningen för fotografier. Beställarregeln innebär att beställaren av fotografier övertog rättigheterna till fotografierna under hela skyddstiden, såvida inte annat överenskommits med fotografen.

12) Det är Riksarkivets inställning att uteslutande digital avfotografering eller reproduktion av fotografier och bildkonstverk som ej längre är skyddade av upphovsrätt inte medför att någon upphovsrätt uppstår till den digitala avbildningen eller reproduktionen. Riksarkivet använder därför dessa kopior fritt och utan restriktioner eller angivande av namn på den som framställer sådan kopia.

E. Integritetsskydd (personer på bild)

13) Riksarkivet publicerar fotografier som föreställer avbildad, identifierbar och nu levande person digitalt under förutsättning att publiceringen inte uppfattas som en kränkning av den avbildade personens integritet.

F. Tredje mans ansvar

14) Riksarkivet uppmanar tredje man att alltid respektera upphovsrätten för fotografi och bildkonstverk i enlighet med *Riksarkivets information om upphovsrätt och integritetsskydd*, (se Bilaga 1). Riksarkivet ansvarar ej för tredje mans användning av fotografi och bildkonstverk som finns förvarat hos Riksarkivet. Tredje man bär således själv det fulla ansvaret för sin egen användning av sådant fotografi eller bildkonstverk. För fotografier och bildkonstverk som Riksarkivet har övertagit upphovsrätten till kan Riksarkivet, efter förfrågan, utfärda särskilt publiceringstillstånd. Vid tredje mans användning av exemplar av fotografi och bildkonstverk som finns förvarat hos Riksarkivet ska alltid Riksarkivet med angivet arkivsignum anges som källa.

15) Riksarkivet uppmanar tredje man att alltid respektera den personliga integriteten för nu levande och identifierbara personer som förekommer på fotografier som finns hos Riksarkivet. Riksarkivet ansvarar ej för tredje mans användning av fotografier som kräver samtycke från avbildade personer. Det innebär att tredje man själv bär det fulla ansvaret för att eventuellt samtycke från avbildad person inhämtas i samband med tredje mans användning av fotografi.

16) Tredje man har rätt att i Riksarkivets lokaler avbilda fotografier eller bildkonstverk som finns hos Riksarkivet först efter beviljat fotograferingstillstånd eller då det inte anses störa verksamheten på plats. Vid tredje mans användning av egen avbildning ska Riksarkivet anges som källa. Även arkivsignum ska anges om det finns angivet.

G. Creative Commons (CC)

17) Fotografier och bildkonstverk som finns hos Riksarkivet där Riksarkivet har fri användningsrätt, kan av Riksarkivet komma att märkas och licensieras enligt CC-licens, om Riksarkivet anser att det är lämpligt. Den huvudsakliga märkningen sker enligt CC-BY och CC-BY-SA. Läs mer om CC-licenserna på www.creativecommons.se.

18) Fotografier och bildkonstverk som finns hos Riksarkivet och som inte längre är skyddade av upphovsrätt kan av Riksarkivet komma att märkas med CC-märkningen PD. Läs mer om CC-licenserna på www.creativecommons.se.

H. Wikimedia och kulturarvsportaler

19) Fotografier och bildkonstverk som finns hos Riksarkivet där Riksarkivet har fri användningsrätt eller som inte längre är skyddade av upphovsrätt, kan komma att länkas eller spridas av Riksarkivet via Wikimedia och nationella eller internationella kulturarvsportaler, såsom K-samsök och Europeana eller andra kulturarvsbevarande webbtjänster.

I. Avgifter för utlämnande av fotografier och bildkonstverk

20) Riksarkivet har rätt att ta ut avgifter för utlämnande, kopiering och dylikt av fotografier och bildkonstverk som finns hos Riksarkivet enligt gällande avgiftslista. Läs mer på www.riksarkivet.se.